

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Brevicvlvs Selectarvm Qvaestionvm Regvlarivm

Bonagrata <von Habsheim>

Friburgi Brisgoiae, 1662

Officivm divinvm

[urn:nbn:de:bsz:31-160608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-160608)

333. Quomodocunque ve-
rò sumatur occultum, si ca-
sus, postquam absolutio-
nem vel dispensationē quis
in occultis obtinuit, fiant
publici vel deducti ad forū
contentiosum, valebit abso-
lutio vel dispensatio, sed pro
foro interno tantum, iuxta
dicta n. 204.

OFFICIUM DI- VINUM.

334. **F**Ratres Minores, et-
si nullos adhuc SS.
ordines acceperint,
ex Regula tenentur ad Offi-
cium

Offi-
cium
ordine
sive, qu
hoc o
rium a
tum
nec
vel d
cium
tidie
lenda
& ord
dispor
uiario
quam
ligatio
Defun

Officium diuinum. 277

ciūm diuinum secundūm ordinem S Romanæ Ecclesiæ, quæ tria potissimūm de hoc ordinat. 1. Ne Breuiarium ab vllō vnquam vel totum vel ex parte mutetur, nec ei quicquam addatur vel detrahatur. 2. Vt Officium diuinum dicatur quotidie prout in Romano Calendario præscribitur, ritu & ordine, quo in Rubricis disponitur. 3. Utentes Breuiario Romano, tam intrā quàm extra Chorum ab obligatione recitandi officium Defunctorum, Psalmos Pœnitent-

278 *Officium diuinum.*

nitentiales & Graduales, eximuntur. Idem & de B. V. Officio, saltem extra Chorū (sine tamen præiudicio consuetudinis) conceditur. 335. Prædicta Calendarij ac ritus immutatio speciatim etiam locorum ordinariis tam Regularibus quàm Sæcularibus, interdicitur, & ne vni loco concessum extendatur ad alium; nisi propter S. alicuius Patrocinium aut insignem aliquam Reliquiam. 336. aut occurrentem aliquā causam pro vna aut altera vice.

337.

Officium diuinum. 279

337. Quantum ad primū, ubi habetur *Reliquia insignis*, puta caput, brachium vel crus alicuius Sancti, de hoc potest officium fieri duplex. 338. De sancto, cuius *Reliquia non insignis* habetur, si concedatur officium, debet esse semiduplex. Aliàs de Sancto etiam canonizato fieri nequit officium extra propriā Ecclesiam. De Sancto autem beatificato, nec ab aliis personis, nec aliā die seu loco, quàm in Bulla Beatificationis designatur.

339. Titulus altaris seu
Ca-

280 *Officium diuinum.*

Capellæ celebrandus est sub
ritu in Calendario, præscrip-
to: si autem ibi non nomi-
natur, ad illud altare cele-
brari poterunt Missæ festiuæ
cum *Gloria in Excelsis*, &c.
sed officium nullatenus fiat
sine licentia Maiorum.

340. Circa secundum, li-
cēt Fratribus Minoribus di-
cere officium de Sanctis sui
Ordinis & quibusdam voti-
uis, prout in Proprio notan-
tur. Tenentur insuper, sicut
& aliæ Religiones quæcun-
que ad festa propria Patro-
norum vel similium Dice-
cesis;

Officium diuinum. 281

cessis, in qua morantur. Aliorum fectorum Diocesano-
rum officia recitare pos-
sunt, sed non tenentur.

341. Officium vnius Diei,
mutare in officium alterius
diei deditâ operâ, quidam
volunt esse peccatum lethale,
alii ne venialiter quidem
peccari, si fiat citra contem-
ptum aut animum introdu-
cendi novum ritum. Mediū
tenent alij, dicentes; tunc
peccari grauiter, quando
mutatio redundat in trans-
gressionem Præcepti, quoad
substantiâ illius, vel ex parte
quan-

282 *Officium diuinum.*

quantitatis defraudatæ, vt si quis in Dominica recitaret officium ferix tertix, vel ex parte finis, seu cultûs in celebritatibus colendis, vt qui in die Natalis D. recitaret de S. Petro. 342. Illud fatentur omnes, si per obliuionem aut inconsiderantiam, bonâ fide, ex toto vel parte mutetur officium, peccatum nullum committi. Et siue sponte siue inaduertenter fiat, non teneri ex præcepto repetere, licet laudabile sit repetere saltem ea, quæ ad proprium officium pertinebunt, etiam si

Officium diuinum. 283

am si solùm esset hymnus
vel aliqua lectio vel anti-
phona. 343. Consentiant
item plerique, si quis de loco
ad locum transit, vbi aliud
habetur officium, vt obiter
in illo loco sit, posse, non au-
tem teneri, illius Ecclesie of-
ficium dicere. Non solùm
autem si re ipsa sit in loco
alio, verum etiam in suo ad-
huc proprio existens, recita-
re poterit tã Vesperas, quàm
Matutinũ festi alterius loci,
quò, vel hodie vel cras per-
recturus est: Et si Vesperas
aut Matutinũ etiam in pro-
prio

284 *Officium diuinum.*

prio quis loco seu in ipso itinere recitauit de aliquo Sancto seu feriâ iuxta ritum sui Conuentûs, potest nihilominus, vbi ad alium peruenit conuentum, vbi fit aliud officium, pro libitu vel inchoatum prosequi, vel alteri loco conformiter orare. Ita liberum fit ei, qui ex errore de festo duplici vel semiduplici, die proprio non recitauit, vt eo anno vel penitus omittat, vel recitet die non impeditâ officio nouem Lectionum. Similiter cum quis hodie recitauit de festo,

Officium diuinum. 285

sto, quod debebat aliquo ex diebus sequentibus recitare, vel hoc ipsum in proprio postmodum suo die rursus dicere, vel id (privatim tamen) quod deberet recitari, si festum non esset.

344. Circa tertium; Fratribus Minoribus non videtur esse in præcepto, ut etiam in Choro recitent *Officium B. V. Mariae, & Defunctorum, vel Psalmos Pœnitentiales ac graduales.* In die tamen Commemorationis omnium Defunctorum, vero:

286 *Officium diuinum.*

verosimilius est omnes ex
præcepto, etiam priuatim,
obligari ad recitandum of-
ficium Defunctorum, sicut
& in diebus Rogationum &
S. Marci ad Litanias in Bre-
nario assignatas, ab ijs, qui
non interfunt Processioni-
bus.

345. Modum recitandi
Horas Canonicas SS. Cano-
nes statuunt, vt *studiosè* ac
deuotè officium Diurnum &
Nocturnum recitetur. *Stu-
diosè*, quoad exteriorem
pronunciationem; *Deuotè*,
quoad internum animi af-
fectum.

346.

Officium diuinum. 287

346. Exterior pronuncia-
tio 1. debet esse tanta, si quis
cum alio recitet, vt à socio
audiri queat. Si quis solus
oret, satis est, si sic proferat
mouendo linguam & labia,
vt verè dici queat, ore & vo-
ce preces fundere, siue ab
alio vel à se audiri possit siue
non. 2. Recitari debet in-
tegrè ac perfectè. *Pars non*
tabilis, cuius omissio sic
mortalis, videtur esse parua
aliqua hora, puta tertia vel
sexta, vel quicquid est parvæ
horæ æquiualens. A mortali
excusat, quando pars ne-
glecta

K

glecta

288 *Officium diuinum:*

glecta notabiliter non æquat
integram paruum horam. 3.
Dicendæ sunt horæ secun-
dum ordinem, quem qui si-
ne causa inuertit, venialiter
peccat. Qui per inconfide-
rantiam, vnam alteri præpo-
nit, vel à socio rogatur simul
dicere Nonam v. g. necdum
dictâ Sextâ, excusatus habe-
tur à peccato. Idē est si quis
præ manibus non habeat ni-
si Diurnū, poterit sine scrup-
ulo recitare horas, ac domi
recitare Matutinum. 4. Ve-
rior sententia habet recitan-
tem cum interruptione non
pec

Officium diuinum. 289

peccare mortaliter, siue ad longū siue ad breue tempus interruptio fiat, dummodo continuatio fiat intrā eundē diem. Itaq; qui vnū Nocturnum vel etiam vnum duntaxat psalmum recitat manē, vel Matutini partem vespere, si postmodū antequā exspiraret tempus præscriptū nempe media nox sequens, recitet, mortaliter non delinquit; Et si causa subsit v. g. itineris aut alicuius negocij, etiam levis culpa facile vitabitur. 5. De tempore asserunt omnes, teste Azor. si preces

K2

hora-

290 *Officium diuinum.*

horarias ante tempus ipsis deputatum, Clericus recitet, intrâ eū tamen diem ad quē pertinent, Ecclesiæ præcepto satisfacere, nec eas esse iterandas. Ex quo fit, vt etiam si Primæ horæ officium longè ante solis ortū post mediam tamen noctem, persoluatur, repeti nō debeat. Et Vespertina itē ac Completa oratio, ante meridiem recitata, iteranda ratione præcepti non sit. Matutinū autem & Laudes recitari possunt horâ tertiâ post meridiem. Quidam generaliter aiunt tum congruè

Officium diuinum. 291

gruè dici, cùm sol magis distat à meridie, quàm ab occasu. 6. Ad exteriorem quoque Pronunciationem spectat, vt horæ dicantur loco decenti, eâq; corporis compositione, quâ quis exterius se gerit in speciem orantis, abstinetque ab operibus externis, quæ mentis attentionem non impediunt. Venialiter peccabis per irreuerentiam, si absque necessitate, in lecto decumbens vel sub immodesta corporis positione sine delectu recitares.

347. Altera particula, de

K 3

no: è 3

292 *Officium diuinum.*

notè, duo denotat, *Intentionem & attentionem.* *Intentio* duplex est, *actualis & Virtualis.* *Actualis* est, quando quis re ipsa animo proponit orare & laudare Deum. *Virtualis,* quæ & implicita dicitur, est, quando quis deliberatè & aduertenter aliquid facit, quod confert proximè ad recitandum diuinum officium, qualis est audito signo campanæ chororum accedere, Breuiarium accipere, &c. Hæc sufficit, etiamsi toto reliquo tempore quis inuoluntariè sit distractus.

Officium diuinum. 293

tractus. Non satisfaceret
autem precepto, qui inten-
deret legere officium solum
causâ studij vel simili.

348. *Attentio* alia est *acti-*
alis, alia *Virtualis*. alia de-
mum *habitualis*. *Actualis*
est, cum quis actualiter at-
tendit ad verba, ne in eorum
prolatione erret, vel ad sen-
sum verborum, vt is intelli-
gatur, vel ipsum Deum seu
aliquid diuinum & ad rem
quâ petit. *Virtualis* est, quâ
quis ex virtute prioris atten-
tionis actualis continuat or-
rationem, etiamsi ad alia

K4

font

294 *Officium diuinum.*

fortè mens diuagetur, sed inaduertenter, ac præter intentionem. *Habitualis* est quædam animi propensio ex præcedentibus actibus relicta, qualis etiam in dormientibus esse potest. Hæc habitualis attentio non sufficit ad orationem, quia nõ facit opus humanũ, sed omninõ requiritur actualis aut virtualis, cum animo virtuali ad Deum vel ad rem, quæ petitur. 349. Circa mentis euagationes consolatoriam Doctrinã, videtis apud Bloss. *Uti in Canon. spirit. vitæ. c.*

17. vel

Officium diuinum. 295

17. vel in Summula. 350. Inter causas excusantes à recitandis horis canonicis potissima est infirmitas grauis, ob quam pronuntiatio verborum valdè noceret valetudini corporis, cuius cū certa Regula dari nequeat, id ferè Medici vel Superioris, si adsint, discretioni & iudicio relinquitur. In dubio, an grauis vel leuis sit morbus, aut grauiter nocitura recitatio, infirmus non tenetur ad horas, quia non tenetur se periculo grauis damni exponere. Quid in isto casu possint

Ks

Suppe

296 *Officium diuinum.*

Superiores vide n. 140. &
144. Insigne priuilegium
habetur, quo Religiosi, tam
infirmi, quàm eorum Mini-
stri, infirmitate aut circa in-
firmos occupatione huius-
modi durante, certum Psal-
morum, per ipsum Superio-
rem eis assignandorum, nu-
merum non minus septem
aut sex cū diuisione, & ora-
tionem Dominicam septies,
ac Symbolum Apostolorum
bis. Grauius autem agro-
tantibus, orationem Domi-
nicam semel, Salutationem
Angelicam septies in die re-
citando,

Officium diuinum. 297

citando, septem horis canonicis & totū officio diuino satisfecisse censentur.

.351. Prælati in officij diuini ordinatione quinque præcipuè seruare debent. 1. vt officiū distinctè, altâ & clarâ voce recitetur. 2. vt attentè ac deuotè cum debita maturitate & interpunctione. 3. Horis statutis, non aliis, absque legitima & rationabili causa dicatur. 4. vt in choro Diuina officia, prout ratio temporis postulat, alternatim canantur vel recitentur, attentèque audiantur. Idque

K 6 non

298 *Officium diuinum.*

non cursim, non perturbatè,
non syncopando, nec extra-
nea ac prophana vel inhone-
sta permiscendo; sedendo,
stando, caput aperiendo, ac
inclinando, antiquas ordi-
nis à SS. Patribus introdu-
ctas cæremonias & consue-
tudines maximè seruandas
curet.

352. Præter Indulgentias
in Comp. Priuil. V. *Officiū*
diu. recitantibus diu. officii-
um concessas, relatas, Leo
10. concessit, quòd quicun-
que (siue Sæcularis siue Re-
gularis) dixerit post recita-
tās

Officium diuinum. 299

tas horas orationem Sacro-
sanctæ, &c. pro sælici statu
S. Pontificis & S. Ecclesiæ,
consequatur plenariam re-
missionem omnium defe-
ctuum in iis humanâ fragi-
litate commissorum; eorum
scilicet, qui vel per nullam
culpâ vel venialem tantum
committi possunt in tali re-
citatione, ita vt ab onere ite-
rum repetendi recitata cum
ipsis, excusetur recitans.

POENA ECCLE-
SIASTICA.

353. **P**œna propriè dicitur
læsis, qua punitur &
K 7 Vms